

Danmarks Naturdata

et redskab i forvaltningen af beskyttede naturtyper

Indhold

Danmarks Naturdata samler myndighedernes naturregistreringer af naturtyper og arter på lokaliteter i hele landet. Data som hidtil har været lagret i forskellige databaser i de 14 amter og hos Danmarks Miljøundersøgelser. Data indeholder både floralister, fund af dyr, fugletællinger og overvågningsresultater af naturtyper og arter.

Administrationen af naturen vil fremover ligge i kommunerne, hvor der gennem den daglige administration vil blive indsamlet vigtige oplysninger om arter og naturtyper. Den kommunale naturplanlægning vil fremover kunne baseres på en mere målrettet indsamling af naturdata. Staten vil fremover være den vigtigste leverandør af systematisk indsamlede data gennem de nationale naturovervågningsprogrammer. Det er målet, at alle de indsamlede data om naturen skal samles ét sted: Danmarks Naturdata. Således kan de kommunale sagsbehandlere direkte trække på overvågningsdata indsamlet af de statslige miljøcentre.

Med Danmarks Naturdata er det tilstræbt at lave et system, der både er effektivt i forbindelse med det hurtige tilsyn på et § 3-areal i forbindelse med den almindelige sagsbehandling, men også et stærkt værktøj ved gennemførelsen af mere målrettede og detaljerede tilsyn af den beskyttede natur med henblik på egentlig naturplanlægning i kommunerne.

Data i ”Danmarks Naturdata” stammer fra:

- **Besigtigelser:** Naturarealer omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3
Data stammer fra tilsyn og besigtigelser foretaget i forbindelse med forvaltningen af den beskyttede natur og har indtil 2007 været lagret dels i de mange amtslige naturdatabaser og dels som GIS-lag. Disse data er i videst muligt omfang konverteret til Danmarks Naturdata. Fra 2007 er det landets kommuner, der forvalter naturarealerne, og det er derfor i høj grad kommunerne, der kommer til at generere nye data om den beskyttede natur.
- **Overvågning:** (NOVANA-programmet)
Alle data indsamlet i NOVANA (Nationalt Overvågningsprogram for VAndmiljø og NAtur), delprogram for naturtyper og arter overflyttes fra den nuværende fællesamtslige database. Størstedelen af naturovervågningen vil fremover være forankret i de 7 statslige miljøcentre og de indsamlede data vil blive tilgængelige via Danmarks Naturdata.
- **Kortlægning:** Habitatnaturtyper i habitatområderne (DEVANO-programmet)
Data fra amternes kortlægning af udvalgte habitatnaturtyper i habitatområderne overføres til databasen fra den nuværende TILDA-database. Denne kortlægning udgør et væsentligt element i den første generation af de basisanalyser, der efter Miljømålsloven er udarbejdet for NATURA 2000-områderne i Danmark. Fremtidige kortlægninger foretaget af de statslige miljøcentre i forbindelse med DEVANO (DEcentral VAnd- og NaturOvervågning) vil ligeledes blive tilgængelige via databasen.

- Andre overvågningsdata
Overvågningsdata af forskellige artsgrupper (fugle, odder, orkideer, sæler m.m.) har tidligere ligget i Danmarks Miljøundersøgelses databaser. Fremover vil disse data blive tilgængelige i Danmarks Naturdata.
- Offentlighedens data
Senest i 2008 vil alle med internetadgang kunne gemme data i Danmarks Naturdata. Det bliver således muligt at indberette fund af (sjældne) arter til databasen, og genfinde disse oplysninger.

Adgang til Danmarks Naturdata

Fra 1. januar 2007 har alle myndigheder adgang til Danmarks Naturdata fra Danmarks Miljøportal (www.miljoportal.dk/natur). Indtil 1. april er der kun mulighed for at se de tidligere data, men derefter vil der også være mulighed for at redigere i data og lægge nye data ind. Fra 1. april vil der også åbnes for offentligheden til at se alle data. Der vil være en brugerstyring, der sikrer at kun dataleverandøren kan ændre i data, og af hensyn til bevaringen af særligt sjældne arter, vil der være mulighed for at maskere fund.

Danmarks Naturdata i den daglige sagsbehandling

Inden feltbesigtigelsen

I Danmarks Naturdata er det muligt at finde registreringer fra tidligere besigtigelser eller overvågningsaktiviteter på konkrete arealer. Naturdatabasen er koblet sammen med Danmarks Arealinformation, der samler tidligere amtslige og nationale kortbaserede data, og ud fra oversigtskort eller ved søgning på adresse, markbloknummer, matrikelnummer eller sagsnummer mv. kan man direkte fremsøge arealer og registreringer. Foruden stedoplysninger kan søgningen afgrænses til bestemte naturtyper, arter og perioder. Søgningen foregår ved at indkredse kriterierne i de forskellige faneblade under "Søg data", og resultatet vises som en oversigt over de registreringer, der opfylder søgekriterierne

Ved at klikke på de enkelte registreringer vises registreringens data, og et kort over lokaliteten. Det vil være muligt at udskrive oplysningerne, eller gemme dem elektronisk.

Feltbesigtigelse

For at sikre en ensartet og reproducerbar registrering af den beskyttede natur i den danske naturforvaltning, er der udarbejdet standardiserede registreringsskemaer for hver af hovednaturtyperne: Heder, overdrev, moser, ferske enge, strandenge, vandhuller og klitter.

Registreringsskemaerne er tilpasset de forskellige typer af feltbesigtigelser, der indgår i forvaltningen. Som minimum kan en række stamoplysninger registreres, f.eks. i forbindelse med besigtigelser om vinteren i selskab med en lodsejer. Ved feltbesøg i vækstsæsonen, kan man registrere en række strukturelle parametre og supplere med oplysninger om artsfund på lokaliteten. Endelig er der mulighed for at supplere med en artsbestemmelse af vegetationen i en dokumentationscirkel, der vil give værdifulde oplysninger til senere brug i planlægningen.

Man afgrænser selv det areal, der er omfattet af en registrering. Det kan være hele § 3-arealer, men dele af et beskyttet areal eller f.eks. en bestemt grøftekant med *fjer-knopurt* kan registreres. Der er mulighed for at angive hvor værdifulde og mindre værdifulde områder indenfor arealet findes eller opdele arealet hvis driften er meget forskellig. En opdeling kræver, at man foretager to eller flere selvstændige registreringer i databasen.

Hver hovednaturtype på lokaliteten registreres på sit eget skema, men hvis man i praksis står med et andet skema end det, der er brug for, er skemaerne overordnet så ensartede, at man i en snæver vending vil kunne bruge et andet skema og korrigere når man kommer hjem for at indtaste data i databasen.

Indtastning af data i Danmarks Naturdata

Efter 1. april 2007 vil det være muligt at indtaste nye data og redigere i eksisterende data i Danmarks Naturdata. Indtastningsfaciliteten er opbygget i et fanebladssystem, hvor udvalgte stamdata og lokalitetens geografiske afgrænsning først skal indtastes og digitaliseres inden der er mulighed for at indtaste de øvrige feltoplysninger. Er disse grundoplysninger indtastet er der mulighed for at forlade indtastningen inden registreringen er afsluttet og genfinde den når indtastningen genoptages. Når indtastningen er afsluttet markeres dette, og registreringen kan kvalitetssikres. Offentligheden kan først se data når de er kvalitetssikrede. Fanebladssystemet er opbygget i overensstemmelse med feltskemaet, og alle data fra skemaet vil kunne indtastes i Danmarks Naturdata.

I de kommende år åbnes mulighed for at overføre data fra en PDA, så det bliver muligt at foretage elektronisk registrering i felten.

Vurdering af naturtilstand

Tidligere har Amterne benyttet forskellige værdisætningssystemer til karakterisering af naturtilstanden. Det vil være muligt at se disse oplysninger under "Tidligere amtslige data" i Danmarks Naturdata.

På feltskemaet er der mulighed for at inventøren kan angive en estimeret naturtilstand. Naturtilstanden angives på en fem-trins skala, hvor høj og god naturtilstand er de to bedste kategorier (I og II). Derefter følger moderat og ringe naturtilstand (III og IV) hvor tilstanden er tydelig negativt påvirket og endelig er der mulighed for at angive den laveste kategori, dårlig naturtilstand (V), hvor naturtilstanden er så påvirket at store dele af det naturindhold, der normalt karakteriserer naturtypen, mangler. På baggrund af de nyudviklede metoder til ensartet registrering af besigtigelsesdata vil der blive udviklet et system, der ud fra data om struktur og artsindhold kan foretage en beregnet vurdering af naturtilstanden på de kommunalt besigtigede arealer. Vurderingen benytter samme fem-trins skala, og vil være ensartet på tværs af kommuner og uafhængig af den enkelte inventørs vurderinger.